

מצעף שבת

בהלכות שבת שראינו צד כאן אסקנו בהאסור ופחותר לעשות- דהיינו קודם מצעף. במשנה מלינו שיתכן ואחרי משיפו צבר על אחז האיסורי שבת חל שם איסור על פרי מצעפו ואסור ליפנות ממנו.

1' תרומות פרק ב' משנה ט', ...שואל יקיים מציד יעקור'

המשנה אוסרת ליפנות מחילול שבת במציד בין באיסור דאורייתא (בישול) ובין באיסור דרבנן (אבידת כלים ופפרשת תרומות ומצטרות שאסורים מדרבנן מפני שדומים לתיקון מנא). בהרייתא מלינו מחלוקת בענין-

2' רבא קמא דל' ע"א א"א, דתמן המבש... לאו לו ולא לאחרי' ורש"י

לפי רבי מאיר בשול מותר לכע מיד, במציד אסור לכע צד למול"ש.
לפי רבי יודף בין בשול ובין במציד אסור לכע צד למול"ש. ובמציד אסור למבש צלמו לעולם.
לרבי יוחנן פסנדר בין בשול ובין במציד אסור למבש צלמו לעולם, ולאחרי' - בשול אסור צד למול"ש, ובמציד אסור לרש אסור לעולם.

הלא' שם מנמקת את שיטות הפתאים-

3' שם, מ"ט דר' יוחנן פסנדר... ולא בשול, ורש"י

רבי יוחנן פסנדר סובר שמצעף שבת במציד חל עליו שם איסור מן פתורף ואין מקום לחלק בין המבש צלמו לבין אחרי' ושם אין מקום לפתירו למול"ש. ואילו מה שנצפה בשול לא נאסר מפ"ת אלא שאסור מדרבנן משום קנס - למבש אסור לעולם ולאחרי' צד למול"ש.

הלא' מנשיכה ומסבירה את שיטת רבי מאיר ורבי יודף-

4' שם, פל"ג בה... ואין מצעף קדש'

שם רבי מאיר ושם רבי יודף חולקים על רבי יוחנן פסנדר וסוברים שלאו חל על מצעף שבת שם איסור מן פתורף, ור"מ ור"י צלמו חלוקים בהצדקת מה שחז"ל אוסרו - לרבי מאיר לא אסרו אלא במציד וצד למול"ש - אבד בשול מותר לכע מיד, ולרבי יודף במציד-בנוסל לאיסור לכע צד למול"ש של ר' מאיר - אסור למבש לעולם, ובשול - לא כר"מ שפתיר לצמרי - אסור לכע צד למול"ש.

5' חולין דל' ט"ו ע"א, כי מורי לרבו... עמי פארף, רש"י, ותוס' ד"ה מורי, ...כר"מ

רב פסק כרבי מאיר אלא שלאו ר"ה דדרוש כן ברבים שלאו יקלו עמי פארף באיסורי שבת - ומתוק כק פסקו פתוס' כר"מ שבשול מותר לכע מיד ובמציד מותר לכע במול"ש.

6' הרמב"ם פרק ו' שבת הלכה כ"ט

הרמב"ם פסק כרבי יודף שאפילו בשול אסור לכע צד למול"ש ובמציד אסור למבש לעולם - ומסתמא פסק כן לפי פכעל שיש למו ברוב המקומות שבמחלוקת רבי מאיר ורבי יודף הלכה כרבי יודף.

7' ש"ע אור"ח סי' ש"ח סעיף א' דברי המחבר

ש"ע הרמב"ם שפסק כרבי יודף

8' משנה ברורה שם ס"ק ז'

הלא' פסק כרבי מאיר, ופמ"ב מתיר למחוק עליו בשול במקום פ"ורק לפתירו אפילו בשבת צלמו.

ופנה, לעיל ראינו מחלוקת רבי יודף ורבי מאיר פ"א בגדרי פקנס שקנסו חז"ל במצעף שבת - ופרמב"ם ופתוס' חלוקים אום הפלכה כרבי יודף כנגד רבי מאיר כמו ברוב פש"ס אום שכאן פסקו כבר פאמוראים כרבי מאיר. וכע זפ לר"מ ולר"י, אבד לפי רבי יוחנן פסנדר מצעף שבת אסור מדאורייתא, ובדאורייתא לא מלינו מי שסובר שיפא שייק לפתירו לאחרי פשבת כיון שכבר חל עליו שם איסור - וא"כ יש מקום לשאול מן לרמב"ם שאין הפלכה כרבי יוחנן פסנדר -

9' ר"ף פרק שלשי שבת (י"ג ע"א), פל"ג בה רב אחא... כדברי פאיקד'

רב אחא ורבינא נחלקו באום הפלכה כרבי יוחנן פסנדר או לא - ומפורש בגמ' בכמה מקומות שבמחלוקת רב אחא ורבינא הפלכה כדברי פאיקד.

10' משנה ברורה סי' ש"ח ס"ק ב'

פיות ופפלכה פ"א מצעף שבת אסור מדרבנן בלבד ספיקו מותר - ומחילא כע מצעף שיש מחלוקת אום מותר לעשותו בשבת - א"ל אום אום מחמירי' שלאו לעשותו. אום נצפה בשבת לא נאסר בדיצבד.

מנדן את המחלוקת בין רבי מאיר לרבי יהודה בדן מעשה שבת - שלרבי מאיר בשוגג מותר לכל בשבת ע'מא באזריא אסור לכוך ע'מאו"ש, ולרבי יהודה בשוגג אסור לכוך ע'מאו"ש ובמזיד לעובר ע'מאו"ש אסור לעולם ולאחרים מותר למאו"ש. במ"א ראינו שגם רבי מאיר וגם רבי יהודה סוברים מעשה שבת לאו דאורייתא ונתלקו בגדרי הפקנס שקנסו חז"ל. במ"א ג' אין מניין דין בצני-

1' משנה ג' אין דין נ"ב ע"ב, הפמנא... ורש"י

הכלל בכה בתורה הנה ע'מא אדם המזיק פוא שחייב בין בשוגג בין במזיד. כאן במתא תרומתו של חבירו (ומחילא אסור באכי"ף) או המצרב תרומה בחולין של חבירו (שכל התערבות אסורה לזרים) או המנסך יין של חבירו בפני עבדו זרה (ולדעה אחת במ"א המצרב יין נסך בינו של חבירו) - במזיד חייב ובשוגג פטור.

במ"א ישנם שני פירושים ביישוב המשנה, והם תלויים בדון היקף שאינו נכר-המזיק את חפצו של חבירו באופן שכל עשתו עליו הפח"ץ (כאן שלשת אלו שפשינו בחפ"ץ פוא רוחנו ולאו אפנו) - שיש מחייבים ויש פוטרים -

2' ע"ב במ"א נ"ב ע"ב, אמר חזקיה... ואומר פאור אין'

לפי חזקיה היקף שאינו נכר חייב ומחילא הפמנא המצרב פמנא ופמנסך בשוגג הי"ה לריב לפיות חייב כמזיד - אכל חז"ל פטורו כדי שיוציא ע'מא פמנא פמנסך פמנא פמנסך וכו' ולא ימנע ממש שיחייבונו לעולם, ואילו במזיד בודאי יוצא לו עשה כן אלא לפפסי' לחבירו את התרומה. לרבי יוחנן היקף שאינו נכר לא נקרא היקף מפי' וחז"ל חייבו את המזיק במזיד כדי שלאו יבא לו עשה כן בעתיד.

3' ע"ב במ"א נ"ב ע"ב, ע'מא כתיב... לא קנסו שוגג אסור מזיד'

ר' מאיר חולק על המשנה וסובר שגם בשוגג חייב - הפמנא ר'תתה ע'מא שרבי מאיר סובר היקף שאינו נכר שחייב היקף וחייב בשוגג ככל שאר אדם המזיק. ורבי יהודה סובר לאו שחייב היקף ובמזיד חייב ממש קנס כרבי יוחנן. ודחתה פמנא פירוש זה במחלוקתם - ששניהם יכולים לסבור היקף שאינו נכר חייב, ובמזיד חייב כרבי יוחנן, וקנסו שוגג אסור מזיד.

4' ע"ב, ורמי דרבי מאיר... קשיא דרבי יהודה אדרבי יהודה'

הפמנא הפינה דבין ע'מא ובין ע'מא מזיד במעשה שבת אסור ממש קנס ורבי יהודה אסור ע"ש בשוגג ע'מאו"ש קנס שוגג אסור מזיד ורבי מאיר לא קנס שוגג אסור מזיד - וזה עמ"ש הפי' פמנא שראינו במתא המצרב ומונסך?

5' ע"ב דרבי מאיר אדרבי מאיר... בדילי מנינה, ורש"י

רבי יהודה קנס שוגג אסור מזיד כשעשה מעשה הפעול חוב דאורייתא ולכן קנס שוגג אסור מזיד במבשר בשבת וכלי פמנא ומזיד - ובמנסך אף שפוא אסור דאורייתא לא קנסו שאין לזרוב לקנס ולפרחיק בני אדם מעבודת זרה. רבי מאיר קנס שוגג אסור מזיד דוקא במקום שאין חוב דאורייתא כדי לחזקו - ובעבודת זרה מפני חומרו, אבל בשבת לא קנסו.

ובא"כ - לפי פסק השו"ע (שפוא כרבי יהודה) שגם הפמנא אסור ע'מאו"ש - דקנסין שוגג אסור מזיד - לריב לפיות שאס עשה אסור דרבנן בשבת בשוגג לא קנס שוגג אסור מזיד ומותר מזיד -

6' ביאור העכה ריש סימן ש"ח ד"ה פמנא... ע"ב, וחפשת... ע'מאו"ש

לפי הפרי מגדים אין נפק"מ בין אסור דאורייתא לאיסור דרבנן לענין מעשה שבת (ולכאורה אין דבריו מכוונים ע"ש פמנא שראינו), ואילו פמנא כתב שלפי המהבר שפסק כרבי יהודה באיסור דרבנן בשוגג מותר מזיד, וכן מפורש ברמב"ם שפסק כרבי יהודה שמבשר בשוגג אסור לכוך ע'מאו"ש ובכל זאת פסק שמבשר כלים בשוגג מותר לפשתא בפ"מ.

ופנה, בנוסף למחלוקתו של רבי מאיר ורבי יהודה בשני האם קנסין שוגג אסור מזיד (שלרבי מאיר קנסין דרבנן אבל לא בדאורייתא) ולרבי יהודה קנסין בדאורייתא (מח"מ ע"ב), אבל לא בדרבנן) נתלקו הפמנא פקנס שקנסו למזיד ע'מאו"ש - שלפי רבי מאיר מותר לכוך ע'מאו"ש, ולרבי יהודה קנסו לעובר במזיד שכל לפשתא בו לעולם, למחלוקת זו לא מנינו פמנא ומ"א שגם לא ראינו שיפא איצה פבד"ם בין איסור דאורייתא לאיסור דרבנן - ובא"כ אפילו לפי מה שכתב פמנא בש"א בש"ת פשו"ע שבאיסור דרבנן בשוגג מותר מזיד, פרי במזיד לריב לפיות אסור לעובר לעולם.

7' ע"ב בה"פ"ד בסו"ריים, אך זה... ורש"י

לפי פמנא רבי יהודה באיסור דרבנן סובר כרבי מאיר בדאורייתא, ומתא ע'מאו"ש - נכא לן ע"ב רבי יהודה בדרבנן במזיד מותר ע"ש לעובר למאו"ש?

לעכ"פ, כנראה מודה הפ"ד דרבני פמנא אחרי שברמב"ם מפורש כן!

ובא"כ - פשוט מלאכה דאורייתא במזיד אסור לו לעולם ולאחרים ע'מאו"ש. בשוגג אסור לכוך ע'מאו"ש - ובמקום לזרוב יש לפקע לאחרים מזיד.

במלאכה דרבנן במזיד מותר לכוך ע'מאו"ש (ועדיין קשה למה לא נאסר לו לעולם), ובשוגג מותר לכוך מזיד.

למדנן את המחלוקת בין פזר"א ופמ"ע בשיטת המחבר (שפסק כרבי יהודה) בדן מצעף שבת באיסור דרבנן שלפי פזר"א בשוגג מותר לכת מיד ובמציא מותר לכת למוצי"ש, ולפי פמ"ע אין פבד"ל בין דאורייתא לדרבנן-למנו"א בשוגג איסור לכת צד למוצי"ש, ובמציא איסור לעובר לעולם ולשאר בני אדם למוצי"ש.

באיסור דרבנן מסוים פחמירו חז"ל לאסורו בדיעבד לכת דצות, ופיא סוגיא ארוכה פברק כירפ בשבת-

1' שבת דל"ז סוף ע"ב, בעו מנינה מרבי חייא... בשוגג נמי לא יאכע'

שאלו את רב חייא בר אבא אם משהו אבר על איסור שפי"ה בשבת בשוגג האם נאסר התבטל או לא, ופי"ה דפס (למחרת) שדמרות שבשאר איסורי שבת יש פבד"ל בין שוגג למציא, כאן אין פבד"ל -ול"א פסביר אם בא לפרחמיר על שוגג למציא או לפרק"ל על פמציא בשוגג. בשאלה זו נחלקו רבה ורב יוסף. אם רב נחמן בר יצחק- שערבה ורב יוסף מציא בשפי"ה פקלו בו בשוגג מפני שאבר על איסור שפי"ה בשבת בזה של"א סלק את פקדורה מצ"ל פאש או של"א אר"ף את פכירה-שפואו איסור בשב ואל תצטע, ואילו רב נחמן בר יצחק סובר שאין פבד"ל בין מצעף שבת בשב ואל תצטע למצעף שבת בקום וצעף ובשפי"ה אף פחמירו לאסור בדיעבד את השוגג למציא צורה שצנה יצרים וישנה במציא וימאר של"ע פי"ה.

2' ע"ח ע"א, דאמר רב יהודה בר שמואל... וקנסו על השוכח'

נסקנת פמ"א לכאורה כרב נחמן בר יצחק שאין, לא צטע מצטע' סברא לפרק"ל בשפה במציא, ופשוט פי"ה לרי"ך לפיות מותר אל"א שפחמירו בו צורה שצנה יצרים.

3' ע"ב, איבעיא לכו עבר... לשבת הבאה, ורש"י

שאלת פמ"א כאן תמופה- אחרי שקבעו שאפילו שוגג איסור שצנה יצרים איך אפשר להסתפק במציא אם מותר בדיעבד! ופתשובה לפי הבנת פמ"א שמוחר ל"אכ"ל בדיעבד פיא אפילו יותר תמופה-מחמירו בשוגג צורה שצנה יצרים ובמציא מותר!

4' תוס' ע"ה ע"ב ושהו בסוף, ויומר רשב"א...

פרי"ש פסביר את שאלת פמ"א כך, אין ספק שלפרק"ל קי"ד שצובר על איסור שפי"ה נאסר התבטל בין אם שפה במציא ובין אם שפה בשל"ע, אבל מה שאפשר להסתפק בו פואו פאם מציא תמיד פי"ה איסור אצ"פ שפואו בשב ואל תצטע ופי"ה חז"ל את דין של מציא אם על שוגג צורה שצנה יצרים, או שאנו מקבלים את צנת רבה ורב יוסף שגם במציא בשפי"ה פי"ה לרי"ך לפיות מותר מפני שפואו בשב ואל תצטע אל"א שפואו במציא ויש הצריחו למחר שפי"ה שוגגים איסור חז"ל אם את פשוט ויש את המציא. (והנפק"מ י"ב באיסור שבת אחר שפואו בשב ואל תצטע- של"ע פי"ה פרי"ד פראשון במציא איסור ובשוגג מותר, ולפי פ"ד פשן אף במציא מותר.)

פרי"ף כנראה למד את שאלת פמ"א באופן אחר-

5' רי"ף פ"ק כירה (ט"ז ע"ב), ואי אינשי... דרבנן פואו ולקולא'

פרי"ף-לשיטתו בהלכות שפי"ה (שפסק כרבנן פחולקים על חנני"ה) של"ע התבטל כל לרכו איסור להשקות ע"כ כירה שאינה צרופה כל צוד שפתבטל מלמחק ויפה לו- פירש את שני חלקי פמ"א בשני אופנים שונים: תחלת פסוגיא -ופיא פמחלוקת בין רבה ורב יוסף לבין רב נחמן בר יצחק- אסקת בתבטל של"ע נתבטל כל לרכו, ומסקנת פמ"א פיא שאסורה בדיעבד בין אם שפה במציא ובין אם שפה בשוגג. אח"כ שאלה פמ"א איך פדין במי ששכח ושהו תבטל שכבר נתבטל כל לרכו אבל אדין מלמחק ויפה לו -פאם אם שם צורה של"ע איסור מציא לאסור את התבטל אף שכבר נתבטל כ"ז, לפני השבת או שאין לחשוש יצרים וישנה במציא כדי לפיות את תבטילו בל"ד, ולפרק"ל פסק פרי"ף לקולא ל"ב פשאל"ה פשני"ה שאם נתבטל כ"ז מותר אם שפה בשוגג. (תוס' -כמובן- לא ר"ו למוד את פמ"א כן שפרי"ד פסקו חנני"ה שכל שנתבטל כמב"ד מותר להשקותו לכתחלה.)

ויו"א- של"ע פרי"ש להלכה בין אם אבר ושהו במציא ובין אם שגג ושהו בתבטל איסור, ולפי פרי"ף כך פדין אם התבטל לא נתבטל כ"ז לפני השבת אבל כל שנתבטל כ"ז לפני השבת אצ"פ מלמחק ויפה לו ואסור לכתחלה להשקותו על גבי כירה שאינה צרופה-בדיעבד אם שפה בשוגג מותר ל"אכ"ל, ובמציא איסור.

מנדן את דיני מעשה שבת בנצח לאיסור שהיי-

שיטת הר"ש (שפסק כחנני'ה) אסור להשקות על כירה שאינה זרופה תבשיל שנתבשל קלית אביל חרם
הצ' למאכל בן דרוסאי, ואם אבר ושהפ' בין בשוגג ובין במזיד אותה תבשיל אסור באכילה עד למו"ש.
הצ' מסתפקת אם מזיד אסור מדין מעשה שבת ושוגג לא מזיד נשום פאצרימים, או שגם פאצרי
נאסר אחרי שנתרבו פאצרימים אביל מדין מעשה שבת אין לאסורו כיון שאיסור שהיי' הוא בשג' ואיל
תצט' בלבד.

שיטת הר"ף (שפסק כחכמים) היא אסור להשקות על כירה שאינה זרופה תבשיל שנתבשל קלית ואפילו
נתבשל כד' זרכו וצדיין מלמאק ויפה לו, ואם אבר ושהפ' - אם לא נתבשל כ"כ לפני השבת במזיד אסור
מדין מעשה שבת ובשוגג גזרה, ואם נתבשל כ"כ לפני השבת - אם שהפ' במזיד אסור מדין מעשה
שבת, אביל בשוגג מותר ולא גזרו שםא ישפה במזיד ויאמר שוגג' הייתי כדי ליתן את תבשילו שכבר
ראוי לאכילה אפילו שג' א"ז פדחק.

דין אבר ושהפ' מופיע גם בפרקו פראשון על מסכת שבת - בתוספת חומראו שג'א פוזכרה אילען בפרק
כירה -

1' שבת דלי י"ח ע"ב, דת"ר לא תמלא... ואם עשה כן למו"ש אסורין בכדי שיצשו, ורש"י

כאן פוסקים נצט' שחז"ל לא פתרו את התבשיל למו"ש מ"ד, אילא אסורו עד למו"ש, בכדי שיצשו
ע-אסור לאכילה לפני הגזן שה"ה לוקח להשיל את הקטניות אחרי השבת אילו לא היו משפין אותן בתנור
למשך השבת. דפי רש"י הצט' לביכדי שיצשו והוא שחז"ל אסרו ליתנות ממעשה שבת, ואם הי"ה אוכל
את הקטניות מ"ד עם ז'את השבת פרי פרוח את זמן הבישול למו"ש ונמצאו נפנע ממעשה שבת.

וא"כ - דפי פירושו של רש"י אין דין, בכדי שיצשו חידוש בעבר ושהפ' בלבד, אילא שכל מקום שנאסר דבר
ממחת מעשה שבת עד למו"ש פכוננע היא שג'א ליתנות מצה שששה מלמאכפ' בשבת - וממילא אסור
למו"ש עד בכדי שיצשו. ברש"י בטי"ן (בסוגיית ר"מ ור"י שג'אנען) מפורש כן -

2' רש"י גיטין דלי ג"ע ע"ב ד"ה למו"ש שבת... שיצשו

בדברי רבי יודנה (שגם מפורש בפעם פראשונע, למו"ש שבת) כתב רש"י לאחר שהמתין בכדי שיצשו.

בנוסף לאיסור, עד בכדי שיצשו בעבר ושהפ', יש אוד מקום אסורו חז"ל במפורש ליתנות מדבר שנצט'
בו מלמאכפ' בשבת (שגם מדובר ביו"ט) עד בכדי שיצשו -

3' בי"ה דלי כ"ז ע"ב, אמר רב פפא הלכתא... בכדי שיצשו, ורש"י ד"ה ולערא, ו"ו"ט

נכרי שהביא מתנע לשראם מלמאח שיתכן וקלירו פצוי ביו"ט אסור ליתנות ממנו עד למו"ש בכדי שיצשו-
ושבו פירש רש"י שחז"ל אסרו ליתנות מלמאכפ' נכרי ביו"ט (את פאייסור ליתנות מלמאכפ' נכרי נראם
לקמן) - אילו הי"ה מותר למו"ש מ"ד צדיין הי"ה נפנע מצה שקלירו הנכרי ביו"ט.

4' תוס' שם ד"ה ולערא, והקשה הר"י לפרש"י... מן השני'

שיטת התוס' שכשהביא חז"ל את פאייסור ליתנות ממעשה שבת עד למו"ש שבת פפירושו והוא שחז"ל
לא קנסוהו שג'א ליתנות אחרי השבת ולא איכפת לן מצה שמרויח זמן אחר"כ, ודוקא מלמאכפ' נכרי
בשבת וביו"ט אסרו ליתנות ממנו גם למו"ש ו"ז מפני שפ"א גזרה אלו אמיר' לנכרי - ויש מקום לגזור
שיצור עד איסור אמיר' לנכרי כדי להרויח זמן.

וא"כ - דפי רש"י כל מעשה שבת אסור עד למו"ש (דפיינן ע"ר' יודנה בשוגג' לכל ובמזיד לאחריים,
ולר"מ לכלם במזיד) לא מותר פאייסור למו"ש עם חשיכה אילא חייבים לחכות עד בכדי שיצשו, אביל דפי
פתוס' לא נאמר, בכדי שיצשו במעשה שבת אילא באייסור הנאפ' ממעשה נכרי שהפ' גזרה אלו אמיר' אחר
לנכרי, ומותר ליתנות ממעשה שבת (לר"י בשוגג' לכל ובמזיד לאחריים, לר"מ במזיד לכל) למו"ש מ"ד.

אביל צדיין ז"ע איך פירושו פתוס' את פנא' בשבת שראינן שגם אבר ושהפ' אסור עד למו"ש בכדי
שיצשו?

5' ר"ן פרק כירה (ברי"ף י"ז ע"א) ד"ה הלכך... אחריים מ"ד

פ"ר"ן הסביר שגם באיסור שהיי' שהפ' בשג' אילא תצט' יש' מקום לגזור שגם ירויח ממעשו אפילו
למו"ש יבא להשקות מלכתחלה מפני שאיסור שהפ' בשג' אילא תצט' קל בעיני פבריות. וז"ל שהביכדי
שיצשו' דפי פתוס' היא גזירה חדשה שג'א יבא לפקד באייסור אמיר' לנכרי ובאייסור שהפ' בשג' אילא
תצט', ואין זה מלכתחלה מעשה שבת.

פ"ר"ן פ"בא שפרמב"ט פסק כדצט' זו (שיטת פתוס') -

6' פרמב"ט פרק ט' שבת הלכה ט'

פרמב"ט כנראה אסר עד למו"ש בכדי שיצשה במזיד דוקא, אביל בשוגג' מותר למו"ש מ"ד - שבלגזרת
שג'א אלו מזיד לא פחמירו לאסורו עד בכדי שיצשו. (פרמב"ט, שישע"ש, פ"ב) פסק כחכמים על פסק כח"ס
פרי"ף שגם שכת ושהפ' מותר אס נתבשל כ"כ לפני השבת.)

7' הגהות אשרי פרק כירה ברא"ש סי' ט', ואם אבר ושהפ'...

בהגהות אשרי אצל שג'א מל"נען הברדל בין שג'א למזיד בסוגיא דעססיות ותורמסין וממילא בין בשוגג ובין
במזיד אסור עד בכדי שיצשו.

8' שו"ע אור"ח סי' רנ"ט סעיף א', ואם שכת ושהפ'... שיצשו (ברמ"א)

שו"ע ברמב"ט ומ"ב פ"בא את שיטת הגהות אשרי - וכד' זה בשיטת פאחבר שפסק כחכמים, אביל דפי
פרמ"א מותר לכתחלה להשקות על כירה שאינה זרופה דבר שנתבשל כמאכל בן דרוסאי, ואם אבר
ושהפ' דבר שנתבשל קלית אביל לא הצ' למאכל בן דרוסאי - בשוגג' אסור עד למו"ש (ולגהות אשרי
עד בכדי שיצשו), ובמזיד אסור עד למו"ש בכדי שיצשו.

למדנן את דני אגשפ שבת באיסורים דאורייתא, ואח"כ ראינן את פסוטיא בגיטין בנגע לאיסורים דרבנן- שבאיסור דאורייתא פסק הש"ע כרבי יפודפ שבמזיד אסור לעובר לעולם ולאחרים עד למוט"ש ובשגג אסור לכ"ע דלמוט"ש, ובדרבנן דפי פג"מ בגיטין סובר רבי יפודפ שלכא קנסינן שגג אסו מזיד ומחידא מותר לכ"ע מיד-ופג"מ בפי"ב מפג"מ שבדרבנן במזיד לא אסרו רבי יפודפ לעובר אלכא עד למוט"ש וכן מפורש ברמב"ם, ראינן עס את דברי פפרי מגדים שאין פבד"ע בין דאורייתא לדרבנן -ופבין כנראפ שפסוטיא בגיטין פיא דחי"פ ל.למיא כתנאי" אובל דפי פאמת עס בדרבנן עזר רבי יפודפ שגג אסו מזיד.

אח"כ ראינן את פסוטיא בנגע לשה"פ -שנחלקו רבפ ורבי יוסף עס רב נחמן בר יצחק אס עס באיסור שפוב בשב ואל תגשפ יש דין אגשפ שבת -ואיך שיפ"פ למסקנא עזרו חכמים לאסור אפילו את פשגג עזרה משום פמארימים.

ופנפ, פיות ושה"פ פיא איסור דרבנן -אפשר ע"י ניתוח פסוטיא לפוכיח עס את דני אגשפ שבת איפפ שלכא עזרו מפנ פמארימים-

1' פרי מגדים משב"ת ז"ה סי' שי"א ס"ק ב', ואסי' רנ"ג בעבר... בו ביום'

פפ"מ ע דייק מזפ שרב חייא בר אבא דרש, פמבשל בשבת שגג יאכ"ע מזיד לא יאכ"ע ולכא שגא' -ושקי"ע זרי באס כאן קיל מפני ש.לכא קעביז אגשפ" א חמור מפנ עזרת פמארימים -שמלדז פסברות פאולו אין שום פבד"ע בין שה"פ לבין בישול -פרי מפורש שאין פבד"ע בין דאורייתא לדרבנן ומחידא יש לנן גמרא פפורשת שלכא כסוטיא בגיטין -ואל כרחק פסוטיא שום פיתפ דחי"פ בעלמא ולכא קי"ע כן.

2' ביאור העכה ריש סי' שי"ח ד"ה פהש...לעצם ז'ה'

פפ"מ ע אצן שאין לפ"מ ע שום ראי"פ שלרבי יפודפ בדרבנן פשגג אסור -שפסברא דלכא קעביז אגשפ לכא בלכא לפרש למפ פשגג מותר אלכא למפ פמזיד מותר- ושם פרי אין פבד"ע בין דאורייתא לדרבנן.

ובאמת, מתוך פסוטיא אפשר לפוכיח כמה דברים:

א. שלרבי מאיר עס באיסור דרבנן לא קנסינן שגג אסו מזיד ומותר מיד- שאס קנסינן שגג אסו מזיד אין לורכ בגזירת שמא יערים. וא"כ ברור שפג"מ בגיטין פיא דחי"פ בעלמא -לפחות לפי רבי מאיר.

ב. שלרבי יפודפ ע"כ באיסור דרבנן לא קנסינן שגג אסו מזיד ומותר מיד-וכנ"ל פג"מ בגיטין ברבי יפודפ- שאס פשגג אסור אין לורכ בגזרת שמא יערים -אלכא אס פסוטיא בשבת פיא לפי רבי מאיר בלכד. פרחב"ם ורי"ף שפסקו כרבי יפודפ במאשפ שבת פעתיקו את עזרת שמא יערים (שמחלקים בין מבושל כ"ז לאינן מבושל כ"ז -ופא דין בשמא יערים) - וא"כ סוברים שפסוטיא פיא עס לפי רבי יפודפ. פרי שלרבי יפודפ לא קנסינן שגג אסו מזיד אפילו בדרבנן.

ג. מפורש בדף י"ח שבאיסור דרבנן לכ"ע לא נאסר אלכא עד בכדי שיגשפ ולכא לעולם! וז"ל פמקור למפ שכתב פרחב"ם שפמבי"ל כלים בשבת במזיד מותר למוט"ש עס למנבי"ל ע"כ -שתמפ פפ"פ לנכא לו דין ז'ה!)

ופנפ, בדין שמא יערים מלינן מחלוקת ראשונת אס אסרו לכ"ע או דוקא עזפ אגשפ את פאיסור. שיטת מרדכי שלכא אסרו אלכא לו-

3' הגפות מרדכי פרק כירה (סו' ע"ז ע"ז) ,אנ"ל פא דאורייתא... ולכא לו'

מרדכי מפורש שלפי רבי יפודפ שגג ושהפ אסור כנ"ל בכל אגשפ שבת ולכא מדין שמא יערים- וא"כ סובר פסוטיא בשבת פיא כרבי מאיר דוקא, ולרבי מאיר בלכד עזרו מפנ פמארימים. (פמרדכי פסק כרבי מאיר.) ופמרדכי סובר שעזרת פמארימים פוא למשהפ בלכד.

ויז"ל - שפמחלוקת בין הפ"מ ע ובפ"ד פיא באמת מחלוקת בין פרי"ף ופרחב"ם לבין פמרדכי! שלפי פרי"ף ופרחב"ם מודפ רבי יפודפ באיסור דרבנן שפשגג מותר ובשה"פ בלכד עזרו מפנ פמארימים. אובל לפ"מ ע מרדכי אין פבד"ע בין דאורייתא לדרבנן לפי רבי יפודפ ופשגג אסור אסו מזיד.

4' מנן אברפס סי' רנ"ג ס"ק י"א ,...אסור לכ"ע'

לפי פאר עס שמא יערים אסור לכ"ע ולכא למשהפ בלכד. ופמג"א אצן שאי אפשר למחוק ע"ל פמרדכי לפי מפ שפסק פשו"ע כרבי יפודפ- דלרבי יפודפ עס פמרדכי מודפ שסור לכ"ע (מדין אגשפ שבת.)

למנון את הפלכות של מצעף שבת בדאורייתא ובדרבנן וגם את סוגיית מצעף שבת וזכרת פערמפ
באיסור שפי"ף, דפי"ן.

לפי רבי מאיר אין, פבדל בין איסור דאורייתא לאיסור דרבנן- בשוגג תמיד מותר מיד
ובמזיד איסור אז למנו"ש (לרש"י בכדי שיעשה, ולתוס' ורמב"ם מיד). פשו"ע לא פסק
כמותו אבד סומכים עליו במקום לורק שכן פיא שיטת התוס' ופער"א פכריע כמותו.

לפי רבי יהודה, באיסור דאורייתא במזיד איסור לעובר ע"מ לעולם, ולאחרים מותר למנו"ש
(לרש"י בכדי שיעשה, ולתוס' ורמב"ם מיד- וכן פלכפ) ובשוגג מותר לכד למנו"ש (וכנ"ד).
באיסור דרבנן- במזיד מותר למנו"ש (כנ"ד) ואפילו לעובר ע"מ, ובשוגג- לפי פרי"ף
ופרמב"ם מותר מיד לכד (שכן מפורש בסוגיית שכת ושהפ), ולפי פלפות מרדכי איסור אז
למנו"ש (שהסוגיא כר"מ בלכד). בדאורייתא פסק פשו"ע כרבי יהודה, ובדרבנן פסק
פער"א כרי"ף ורמב"ם- ופפ"מ עכפלות מרדכי.

באיסור שפי"ף במזיד איסור אז למנו"ש בכדי שיעשה (מפ"ן שאין בו מצעף).
ובשוגג-

לפי פרי"ף ופרמב"ם פי"ף לורק לפיות מותר מיד לכ"ע אלא שאסורו חז"ל אז למנו"ש
לכרה משום פמער"ים-לרמב"ם מותר למנו"ש מיד, ולפלפות אש"ר איסור אז בכדי שיעשה.
לתוס' שפסק כחנ"ף לא נאוסר אם פי"ף מבושע כמב"ד שפ"ר אז אין איסור שפי"ף אפילו
לכתחלה, ואילו לפי פרי"ף ופרמב"ם שאסור לפלפות תבש"ל אז כירה שאינה גרופה כד
שמ"כ וי"ף לו- אם נתבשע כ"ז לא נאוסר אם פי"ף שוגג. וכל זה למשה בלכד לפי
פלפות מרדכי אבד לפי פער אסורו לכד- וכן פלכפ.
לפי פלפות מרדכי- כל זה לרבי מאיר בלכד, אבד לרבי יהודה בשוגג איסור אז למנו"ש
מדין מצעף שבת- ואסור לכד ואפילו נתבשע כ"ז.

וכל זה לענן שפי"ף, אבד לא מפורש אם עס באיסורי פמננה וחכרה פחמירו בשוגג מפ"ן פמער"ים, ואם
במזיד פקלו בנתבשע כ"ז (בשיטת פרי"ף ופרמב"ם)-

1' שבת דל ע"ח ע"ב במננה, מצעף ששן אנשי אבריה... ורש"י

אנשי אבריה פניחו בע"ש כלי מלכא מים לוננים במקום שבמשך פשבת יעברו על פכ"י חמ" אבריה ויחמנו
את פמים-ופי"ן פמננה במוס"ף פבל מבצור יום- ואסורו חז"ל את פמים בדיצבד, אבד לא מפורש כאן אם
פיו מזידין או שוגגין-

2' פלפות מרדכי פ' כירה (ע"ז ע"א), ואין שכת ושהפ... שרי לאכול

פלפות מרדכי נתן לפמננה דין שפי"ף שבשוגג איסור ואם נתבשע כ"ז מותר.

3' שו"ע א"ח סי' רנ"ז סעיף א' דברי פמחבר, ומע"א ס"ק ד'

פשו"ע איסר בשוגג כפלפות מרדכי, אבד פחמ"ר אפ"ו בנתבשע כ"ז-פמננה גזרו אפילו אם פי"ף
ראוי לאכילה כל שנננה מפמננה (שפי"ף מ"כמק וי"ף לו).

4' רמ"א שם... שרי לאכול, ומע"א ס"ק ז'

פרמ"א מק"ל כפלפות מרדכי שדין פמננה כדין שפי"ף (שפי"ף בשיטת פרי"ף- שלכ נאוסר אם נתבשע
כ"ז)

5' רמ"א סי' רנ"ט סעיף א', ואם פחזירם ישראל... ושיפה'

בחכרה מודה פרמ"א לשו"ע שגזרו שנתבשע כ"ז.

ופנה, בשפי"ף למנון מחלוקת פלפות מרדכי ופער אס כשגזרו משום פמער"ים אסורו לכד או למשה
בלכד, ופסקו פמחמ"ם לפחמ"ר כמ"ש באר. פיות וזכרת שנת יערים בנעז לחכרה לא מ"יין מפורש
במ"א פקלו פמחמ"ם וסמכו על שיטת פלפות מרדכי-

6' מנן אברפס סי' רנ"ט סוף ס"ק י"ד, מיהו נ"ד...

פחזיר בשוגג תבש"ל שנתבשע כ"ז מותר לאחרים מיד. (אם לא פי"ף מבושע כ"ז איסור אז למנו"ש משום
מצעף שבת בדאורייתא.)

ופנה, לע"ד ראיין את דברי פמ"ב בשם פמ"ע שאם עשה מצעף איסור בשבת וישנה דעף שמעשה מותר
לכתחלה-אע"פ שאין סומכים על פדצה פפי"א לכתחלה-לכחר מצעף מותר מפ"ן שמעשה שבת דרבנן
וספיקו מותר-

7' ביאור פלכפ סי' רנ"ט ד"ף ואם פחזירו ישראל... בדיצבד'

פחזיר באיסור מותר בדיצבד אלא אם פחזירו באופן שפחכרה אסורה לכד פדצות

וא"כ- עבר במזיד ושהפ, פחזיר או פמ"ן-אם פוא באופן ששהפי"ף פחכרה או פמננה אסורה לכד
פדצות- איסור לכד אז למנו"ש (ולכאורה א"ז לפמת"ן אז בכדי שיעשה אלא בשפי"ף).

בשוגג- בנעז לפפ"ף, אם לא נתבשע כמכוד ב"ד איסור אז למנו"ש. לע"ב חכרה, אע"פ שמבושע כ"ז
איסור אז למנו"ש- אלא שאם מבושע כ"ז מותר לאחרים מיד. ולע"ב פמננה- לשו"ע דינה כחכרה, לרמ"א
כשפי"ף.

עד כאן עסקנו במצע שבת של המלכה הנצחית בשבת ובמניח. בעולם המודרני קיימים אופנים אחרים של מצע שבת - המתעסק ומלכה הנצחית בפיתור.

המתעסק הוא מי שעשה המלכה מבלי שידע מה הוא עושה - והוא שונה מהשבת שהיא מודע למצויה ומחנך פנייתו וכל מה שחסר לו פיתור המודעות להשלכות הפדכניות (לדא ידע או שכת את עיקר שבת, לדא ידע שזו המלכה, או לדא ידע ששבת פיוס), ואילו המתעסק חושב שהוא עושה דבר אחד ומלכה אותה עושה דבר אחר.

1' סנהדרין ד' ס"ב סוף ע"ב, המתעסק בשבת... אסרה תורה

עדרי המלכה פאסורה בשבת נלמדו מבין הפסוק, ושם כתוב מלכות מחשבת שלא עשו שום המלכה מבלי להתבונן בה ולתכננה תחלה, וממילא גם המלכה פאסורה בשבת היא המלכה הנצחית מדעת ולדא כמתעסק.

2' רש"י ע"פ ד"ה שבשאר מלות, מע"כ בשבת... המלכה זו

רש"י פסוק שאם נתכוון לחתוך ירק תלוש - שישל, בגנה ולפניו ירק בקצרה ור"ל לחתוך את הירק לחתיכות לדאכלו ובצעות חתך ירק אחר שגדל בגינה ועדיין פ"ה מחובר לקרקע - ונמלא שער אל המלכת קולר, פ"ה זה המתעסק ופסוק המלכה קרבן.

ופנה, בא"מ כתוב שהמתעסק פסוק מחמת חסרון, המלכות מחשבת - ואילו רש"י פביא את פדרשה מ.ב.ה' פאסור אצל קרבן חסות -

3' תוס' ע"פ ד"ה דפגיב, וצ"ל... דנצחית מחשבתו, דכד... מחשבתו

תוס' פירש שישגם ב' מיני מתעסק:

א. המתכוון לחתוך ירק זה וחתך אותו ירק אלדא שפ"ה סבור שפירק כבר פ"ה תלוש ובאותה פ"ה מחובר - שאין כאן חוסר המלכות מחשבת שפ"ה נצחית מחשבתו - לחתוך ירק זה, אבד פסוק מקרבן מ.ב.ה' מפני שלדא פתכוון לעבירה.

ב. המתכוון לחתוך מחובר אחד ובצעות חתך מחובר אחר - שפתכוון לעבירה אבד לדא המלכה זה - כאן לדא פ"ה פסוק מקרבן מ.ב.ה' - אבד אין זה המלכות מחשבת - וממילא פסוק מקרבן, פסוק זה מיוחד למלכות שבת - שבשאר עבירות פ"ה ח"ב.

4' שו"ת רבי אקבא אומר סי' ח', ונ"ל דבר חדש... כדל', ומחשבתו... ע"ו

רע"א חידש שבמתעסק נצחית מחשבתו אצ"פ שפסוק מחשבת מ.ב.ה' בכל זאת עשה עבירה בשבת (ובין משה רואהו בשבת מצע שחייב להודיע לו) אבד המתעסק ולדא נצחית מחשבתו לדא נקרא עבירה כדל' בשבת שאין זו המלכות מחשבת.

וא"כ יש לומר שהמתעסק נצחית מחשבתו דין בשבת, אבד המתעסק ולדא נצחית מחשבתו אין זו המלכה כדל' ובין בפ"ה מצויה שום מצע שבת - מותר ל"פנת ממנו מ"ד.

5' שו"ת מנחת ברוך חלק אחר חיים סי' ט', אונג'... מלכה, ואין...

דפי מנחת ברוך א"ל בלדא נצחית מחשבתו ואין עליה שם המלכה כדל' עדיין גזרו אידא מ"ד.

עוד מקרה של מצע שבת הוא באנסו ז' לעשות המלכה בשבת - ולכאורה לדא גזרו לדאסור את פ"ה המצע.

מקרה נוסף של מצע שבת הוא מצע שבת שנעשה בפיתור - שעשו המלכה בשבת חודש מוסך. בא"מ מפורש שאין בזה דין מצע שבת, אבד חז"ל גזרו גזרה אחרת בענין -

6' חולין ד' ט"ו ע"ב, אחר רב ד' מניח מצע... המלכה בשבת

בבבשול גזרו המלכה בשבת בשבת פבריא ולכן אסרו לבריא לדאכל ממנה שבישלו בשבת פחולד כדי שיתלמן בשבת ב'שול בשח"פ לדא חיישין שישחא עוד בהמה בשבת פבריא ולכן מותר לדאכל ממנה. (בשר חי מותר ע"י פדחה בלדא מליחה - וזה נקרא מלכה).

וחשבתו להביא רחוק ממנו להמירין זכרות (דף יט) המולא כלאים צבגדו פושטו הפילו בשוק ופסקין (וי"כ בש"ט) דאם הוא ח"י שיש כלאים ואחר רואהו לריך להגיד לו הפילו בשוק לפושטו, ואמאי הו' כיון דח"י צבגדו כלאים, הו' מהתעסק וליכא חיבור דחורייתא ומותר משום פבוד הכריות, הלא ע"כ דמתעסק הו' ג"כ חיבור דחורייתא, הלא ללא חייבה חורה הרבו עליו:

ונ"ל דבר חדש דמה דמתעסקין מאשר הטח נכ פרט למתעסק, לא דמתעסק לא נעשיה העבירה כלל הלא דמקרי עבירה בשוגג, ואך בשוגג כהאי ממעטיק מאשר הטח נכ דפטור מקרבן חבל מכל מקום מקרי שנגח חיבור, חבל מה דמתעסקין מטעם דמלאכה מחשבת חסרה תורה היכא דליכא מלאכה מחשבת חייב בכלל מלאכה ולא נעשה העבירה כלל:

וא"ו שום נ"מ בזה בין חס ידע שיש כחן חיבור או לא דמ"מ גזרינן אטו מזיד כן הוא ג"כ במלאכה שבת דגזרינן שוגג אטו מזיד דכ"ל דמזיד אטו, וגזרינן שוגג אטו מזיד אין שום נ"מ ח"כ שג"כ כיון כלל לעשות המלאכה:

5 אמנם הא דמתעסק בשבת ששאר אטו מזיד כדמירין (גסין נג): ח"כ ככ"מ דבכה"ג במזיד אטו גזרינן אטו מזיד

מצפה נכרי

צ"כ עסקנו במצפה שבת של ישראל - בין בשוגג בין במזיד וכן המתעסק ופאונס - ולמדנו שחז"ל אסרו את פרי מצפה ובאיסור דאורייתא גם קנסו שוגג או מזיד. ב-ל"א קצבתי מצפה גם אסרו ליענות מפרוחת זמן וחייבו שנמתין עד למוצ"ש בכדי שיעשה. בשפ"י חזרה ופאונס - למרות שפן מדרבנן אסרו בשוגג גזרה משום המצרימים, ובמלכות פנעשית בפיתר - דהיינו לזרוק חולת מסוכן - אם ש"ק לחשוש שצ"כ ירבה בשבילי הבריאו אסור לבריא עד למוצ"ש.

במצפה נכרי בשבת אין כאן פרי מצפה איסור שאין פנכרי מלואו עד פשבת - ומסברא היינו מתירים אף לבקש ממנו לכתחלה לעשות בשבילנו מלכות בשבת.

1. שנות י"ב, ט"ז ור"ע ד"ה דל מצפה

רש"י - ומקורו ממכילתא - פי', דל מצפה דרבנות שאסור לבקש מ.אחרים, לעשות מלכות. פנמלבי"ם מסביר איך ראו חז"ל בפסוק שיש איסור מלכות גם ע"י אחרים -

2. בתורה ופנמלבי"ם, כי שם... נקבה, ומדוע... זכר, אבל... ישראל

תיבת 'מצפה' היא זכר ואילו מלכות היא נקבה - וצ"כ אין פנכונה שפמלכות דל מצפה אלא משישו אחר דל מצפה - דל יוכרח לעשות מלכות עד 'דק' - שאל תלואו לעשות מלכות.

3. רמב"ן שם... אי מלכותך, ובדאי... למקרא הזה

פנרמב"ן פוכיח שפפסוק אסמכתא דאיסור דרבנן של מלכות דל מצפה - אפילו פלני פשבת - לעשות מלכות בשבת.

4. רמב"ם פרק ו' שבת פלכה או

מלכות דל מצפה אסור כדי שלכא יבאו לפקד באיסורי שבת.

5. שו"ת אגרות משה חלק א"ח ד' ס"ו ס'... פישראלי, אבל... ד'אסור

ר' משה אסור ע פפשתמשות בשאון - שבת מלכותו פלע.

6. פננה שבת ד' קכ"ב ע"א, נכרי...

נכרי שעשה מלכות בשבילי ישראל בשבת אסור ליענות ממנה ואפילו אם דל לואו ישראל.

7. תוס' שם ד"ה ו'א, ואע"ג ד'א ישראל... לעשות בשבילי

פתוס' פקשו למע מצפה נכרי אסור בד'צבד, וכי גרע ממצפה ישראל בשוגג (לר"מ - ואפי' לר"י שקנס שוגג אלא מזיד, פרי בנכרי אין סבה לקנסות)? ותירבו דגזרינו מצנה יאמר לו - שאסרו פנכאב ממה שעשה נכרי בשבילי ישראל גזרה אלא מלכות דל מצפה, אבל בישראל שוגג אין חשש ששבת פבאב מצפה מלכות בשבילי.

ופנה, לעיד ראינו את פסוטיא בבי"ב בנכרי שפביא דורון לישראל ביו"ט שאסור עד למוצאי יו"ט בכדי שיעשה, ופסבירו פתוס' ופריין שאסרו אפילו פפנכאב פמוצעת של פרווחת זמן כדי שלכא יבאו לבקש מנכרי בעתיד לעשות מלכות בשבילי - פיות ואיסור מלכות קל פוא בעינן פפנאון. וא"כ בכל מלכות נכרי בשבילי ישראל בשבת אסור ליענות מפמלכות עד למוצ"ש בכדי שיעשה.

8. פנן אברפס ס"י ש"ח ס"ק ב'... ישנא לו, וט"ז ס"ק או

פאחרונים מקשים למע במלכות ישראל אין זריק לפמתין עד בכדי שיעשה, למע דל נחוש מצנה יאמר לע"א אחר לעשות מלכותו פואיל ואיסור מלכות קל בעינן פבריות? ותירבו שאין חשש שפישראל ישנא לו לעשות מלכות בשבת.

9. פרי מלדים משב"ז ס"י רע"ו ס"ק פ' בסוף, אבל כדי שיעשו במנחה... בשבת

פפ"מ ע מסתפק אם במנחה יש לפחמיר כח בנכרי שפרי יש חשש שיבאו לבקש ממנו לחלל שבת בעתיד - ויענע לבקשתם. לפי פ"ד שאסור - דל יפא מקום לסמוך על פל"א בשוגג ובמקום פזרוק מדין מצפה שבת, שפרי בין כח אסור גזרה מצנה יאמר לו. (למצפה, פננח פפ"מ ע ב"צ)

² כי שם מלאכה לשון נקבה ומדוע כתיב פה כל מלאכה לא יעשה בלשון זכר

אבל נפעל יעשה שמזיין פועל זכר, פוי' שאלה לא תגרום שיעשה איש מלאכה בענין שאלה תהיה הפועל והאיש העושה בפקודתך נפעל על ידך לעשות, והיינו מלאכה נהכרי ע"י זווי ישראל,

³ כל מלאכה לא יעשה בהם. פירש רש"י אפילו על ידי אחרים. ולא הבינותי זה, שאם אחרים האלו ישראל, הם עצמן מזהרין עליה, ואין אני מזהר במלאכתי שלא תעשה על ידו, אלא שאם מטעה אותו באמור, מזהר עליה משום ולפני עור לא תתן מכשול (ויקרא י"ד), בין במלאכתו בין במלאכת העושה עצמו. ואם אחרים הללו גוים, אין אנו מזהרים בתורה על מלאכה של גוי כלל לא ביום טוב ולא בשבת, אלא שיש בה שבות מדבריהם וכן האמירה שלנו, כמו שאמרו אמירה לגוי שבות (שבת קנ.). וזה דבר מבוואר בגמרא:

אמר מצאתי במכילתא (כאן) כל מלאכה לא יעשה בהם, לא תעשה אתה, ולא יעשה חברך, ולא יעשה גוי מלאכתך. אתה אומר לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ולא יעשה גוי מלאכתך

ובודאי היא אסמכתא בעלמא שבאו לאסור מדבריהם אמירה במלאכת שלנו, וסמכו אותה למקרא הזה,

⁵ מלאכה הנעשית בשבת ע"י שעון שבת

הנה בדבר שע"י חשמל (ענין העלעקטרי) אפשר ע"י מורה שעות הנעשה לכך שיעמידנו בע"ש באופן שיתחיל לבשל למחר ביום השבת כשעה לפני זמן האכילה, אשר אחיד נכדי היקר אהרן ברוך שליט"א שואל, הנה לענ"ד פשוט שאסור להתיר זה דהרי ע"י מורה שעות כזה יכולים לעשות כל המלאכות בשבת ובכל בתי החרושת (פעקטעריס) ואין לך זלזול גדול לשבת מזה, וברור שאם היה זה בזמן התנאים והאמוראים היו אוסרין זה, כמו שאסרו אמירה לעכו"ם מטעם זה, וגם אולי הוא ממילא בכלל איסור זה דאסרו אמירה לעכו"ם, דאסרו כל מלאכה הנעשית בשביל ישראל מצד אמירת ישראל וכ"ש מצד מעשה הישראל.

אבל אף אם נימא שאין לאסור אלא מה שתיקנו חכמים ואין למילף מזה לאסור גם מה שבסברא הוא חמור כיון שעכ"פ לא אסרו אף שהיה זה מחמת שלא היה ענין זה בימי חז"ל אין לזה איסור ממש מ"מ אין להתיר זה כיון שהוא דבר הראוי ליאסר.

למנון שאסור ליהנות ממאגפת נכרי שאגפא בשביל ישראל בשבת זכירה שנתא יאמר לו ישראל בשבת
לכאף לעשות לו מלאכה. במס' שבת מלין כחא משניות פמתירות - לכאורה - ליהנות ממאגפת נכרי בשבת.
ונחלקו פראשנים בישוב -

1. שבת דל קכ"א ע"א משנה, נכרי... שאין שביתתו עליהן

אצ"פ שאסור לבקש מפנכרי לכבות את הדיקה. אם בא מצליח א"י למחות בו שלכא יכבה אין און
מליים לפרש נכרי מלאכה בשבת.

2. פס בלא' בסוף, נכרי דקא עבד... דנפשיה עבד

הלא' פקשע סאפ פנכרי בא לכבות בשביל ישראל חייב למחות בו כדי שלכא ליהנות ממאגפת נכרי בשביל
ישראל - ותירצה שפנכרי לא בא לכבות כמאגפת חסד לישראל. אלא חזקה פיא שפנכרי מליפא דקבא
פרס מפישא לאחור פשבת ואשפא מלאכה. אדעתא דנפש"ה - בשביל עליהן ולא בשביל ישראל -
ממילא לא נאסר בפנא.

3. תוס' שבת דל קכ"ב ע"א ד"ה ואם בשביל, ולא דמי...

פתוס' פקשו למא עבי נר וכבה לא אמרינן ג"כ. אדעתא דנפש"ה קעבד' מליפא דפרס ולא אשפא בשביל
ישראל? ותירצה שביבוי דליקה שפוא מנאצת פפסד פבית אמרינן אדעתא דנפש"ה עבד. אבא כשמפנא
את ישראל בפוא לא כחא בהדלקת נר ובגית כבה בודאי דעתו על ישראל וממילא נאסר בפנא.

בלא' מלין אופן שבו פנכרי הפנא לישראל בפוא ובכל זאת אמרינן אדעתא דנפש"ה עבד -

4. שבת דל י"ט ע"א, ת"ר אין משלחין איגרת... דמיס', ורש"י ד"ה אלא..., אר"ה

כשקולט' לנכרי דמיס מצ"ש בודאי דעת פנכרי על פשכר ואשפא אדעתא דנפש"ה. ואצ"פ מפנא לישראל
לפוא (בכל זאת אסור לישראל לבקש מפנכרי במפורש לפביל את פמכתב בשבת דוקא משום אוסור
לא יצ"ה).

במשנה מלין עוד און של מסירת מלאכה לנכרי בע"ש -

5. שבת דל י"ז סוף ע"ב המשנה, ב"ש אומרים אין עתה עורות... פמש

במשנה כתוב שמותר לתת דברים אלו לאומן נכרי בע"ש (ונחלקו ב"ה וב"ש באיגה אופן מיחזי כשלוחו -
שנראה כאילו ביקש מפנכרי לעבוד בשבת), אבא לא כתוב שמותר ליהנות מפס בשבת אם נתברר
שפנכרי אכן אשפא את מלאכה בשבת. פראשנים נחלקו בהדר -

6. ר"ן פרק יליאות פשבת (בר"ה ז' ע"א) ד"ה ובכאן, ומסתברא...

לפי פרי"ן אם קל"ה לו שכר מותר להשתמש בדברים ובאגרת - דאדעתא דנפש"ה עבד

7. פגפוא אש"י ברא"ש פרק יליאות פשבת סי' ע"ז

לפי פגפוא אש"י כל שאלי ישראל נפנא בודאי מתכוון פנכרי בשביל ואפילו אם מקבל תשלום על זה.

וא"כ יש לנא שלם דראת של פנא -

כשאין פנא בפוא אלא סילוק פמפריא (כאן בכיבוי): אמרינן אדעתא דנפש"ה אפילו
שלכא בשכר

כשיש פנא בפוא אבא לא פנא פאלי (כאן באגרת): אמרינן אדעתא דנפש"ה דוקא
כשקל"ה לו שכר

כשיש פנא פאלי (כאן בהדדים): דרי"ן אם קל"ה לו שכר אמרינן אדעתא דנפש"ה. ולפגפוא
אש"י אפילו בשקל"ה לא אמרינן אדעתא דנפש"ה

ופנה. בר"ן מפורש שדע"תו שק"ל אור"ן אדעתא דנפש"ה אפ"ל כשיש פנאות הא"ל כמ ברך וכבש יפ"א
מותר ל"פנות אס ק"ל ל" ש"ר. בשב"ל פ"ק בשם אח"ו חולק על פ"ן ב"ה-

שב"ל פ"ק סי' קי"ב, ומורי... ב"וס', ול"א... פ"ר', דפתס... ש"ר'

שי"ה ז"ו סוברת ש"מ בכ"בוס מותר ע"י ק"ל"ת ש"ר וכ"ו שכתב בר"ן - אב"ל נ"ר וכבש ש"ס ע"י"ס ד"ש"ו
מ"י"ד ש"ל פ"ס"א ד"ל אור"ן אדעתא דנפש"ה ק"ב"ד. וא"כ יש ל"ן אר"ב דר"ת במעש"ה נ"ר"י בשבת-

ס"לוק פ"פ"ר"ע - ת"ד אור"ס אדעתא דנפש"ה ע"ב"ד

פ"כ"א ד"ל אפ"ת - אור"ן אדעתא דנפש"ה בשק"ל ל" ש"ר

ד"ר ש"י מ"מ פ"כ"א אפ"ת אב"ל ד"ל נ"ע ד"ש"ו מ"י"ד - ד"ן וש"ב"ד אור"ן אדעתא
דנפש"ה אס ק"ל. ול"פנות אש"ר"י ד"ל אור"ן אדעתא דנפש"ה ע"ב"ד אפ"ל אס ק"ל ל" ש"ר

ד"ר ש"י מ"מ פ"כ"א אפ"ת ונ"ע ד"ש"ו מ"י"ד - ד"ן אור"ן אדעתא דנפש"ה אס ק"ל.
ול"פנות אש"ר"י וש"ל פ"ק ד"ל אור"ן אדעתא דנפש"ה אפ"ל אס ק"ל ל" ש"ר.

'ש"ע אור"ח סי' ר"ב סע"ף ד' ור"מ"א... בכ"ל ע"ן, ומ"ב ס"ק כ"ז

ש"ע כש"ל פ"ק ור"מ"א כ"פנות אש"ר"י (וג"ל ד"מ"א סומכ"ס על פ"ש"ל פ"ק בש"ת פ"ד"ק).

שב"ל ענין שבת קיב הלקט

⁸ ומורי

הר"ר יהודה אחי שני כתב דלא סבירא ליה האי פסקא שאם תפר הנכרי בגדיו בקיבולת
שיהא אסור ללבשן בו ביום ולא דמיא להא דתנן נכרי שהדליק את הנר
דהתם ליכא למימר כלל דנכרי אדעתיה דידיה קא
עביד דכיון דהדלקת הנר הוי מלאכה שאינה אלא לצורך שבת ודאי לצורך ישראל היא
ואינה דומה לשאר מלאכות אבל הכא בשאר מלאכות דקיבולת כיון דאמרינן דנכרי אדעתא
דידיה קא עביד שרי

ראינען שאין אינסור פנאכע ממאעשע כיבויו של נכרי בשבת דאדעתא דנפש' עביד וטא נקרא נאעשע נכרי בשביל ישראל. פתיתר פזע בא לפרקיע מפאייסור פנאכע ממאעשע אכ"ס גזרע שטא ימאר לו - אביל אין בו כדי לפתיר את פאייסורע שטא. שפרי בכל זאט אצור אל, כיל מלאכע ליל יאעשע'.

בזמא מטייען שברדעקע פקלו חז"ל במקביל כדי לרטייל את בעל הבית פבוצר נאובדן ביתו.

1' שבת דיל קכ"א ע"א, אי"ר אמי... אינען מפסידי'

ברדעיקע פקלו ופתירו, ליל יאעשע' דרק רמיצה. וא"כ מפורש כאן שברדעיקע בלבד מותר לרמוז לנכרי לעשות מלאכע, אביל שטא במקום פפסד צדי"ן יש בו משום, ליל יאעשע'.

2' רמ"א אור"ח סי' ע"ז סעיף כ"ב, כעל דבר... לעשותו, ומ"ב ס"ק ע"א... אימירא (תנינא)

רמיצה שליל דרק טייו אינען בכליל, ליל יאעשע'. - אילא שכל זע בנעל לאייסור אמירא, אביל מנה שניעל לאייסור פנאכע ממאעשע נכרי פרי אפילו אס עשע פנכרי מלאכע בשביל ישראל מבייל שפיראוד בקש זאט ממנו בכל זאט איסור ליענען ממנה - וכ"ע אס רמז לו לעשותה! וא"כ ליל פרווחנו גזע שפרמיצה שליל דרק טייו מותרת אילא לענען דבר שליל נענע ממנו פבועל ושי"ק לומר אדעתא דנפש' עביד'.

ובכיל - איסור לרמוז לנכרי לפרדעיק את פאור בהדר אביל מותר לרמוז לו לכבותו שליל דרק טייו (קשע' ע' לישן בעליל פאור פדעיק בהדר') - שאין כאן, ליל יאעשע' מפני שליל זוע לו אס ליל רמז לו דרק טייו, ואין כאן איסור פנאכע ממאעשע נכרי בשביל ישראל מפני ש. אדעתא דנפש' עביד'.

כיבויו דעיקע - וכן כיבויו פאור - פס בכליל פסרת מפריע ובכל אופן אמרינען אדעתא דנפש' יח עביד, אביל לעיל למדען שברעלילת איגרת - ובכיבויו בגדים לפי פרי"ן ושב"ע - מותר דוקא בשקט"ל לו שכל לפני פשבת, אס ליל קט"ל איסור פנאכע עז למח"ע בכדי יאעשע' (ולעלפול אושרי איסור בכובס אפילו כשקט"ל) במקרה וקט"ל - או ליל קט"ל ואין בכוננתו ליענען עז אחרי פשבת (ובכדי יאעשע' עדיין איסור לומר לו אפילו בחול) יאעשע' שטא.

במשע ראיינען שבי"ח פתירו לתת צורות ובגדים לנכרי בערב שבת לפני פשקיעה אצ"פ שקרוב לודאוי יאעשע' אע"פ שבת -

3' ש"ע אור"ח סי' רנ"ב סעיף ב' דברי פמחבר... בשבת, ומ"ב ס"ק ט"ז

אס ליל אמר לנכרי לעבוע בשבת אס פניח לנכרי מספיק זמן לעמורו בחול (לפני או אחרי פשבת) אין, ליל יאעשע'.

פראשנים פוסיפו תנאים נוספים בשכירת פועל נכרי -

4' תוס' שבת דיל י"ז ע"ב ד"ה אין עתנן... לענען בשבת, ונראע לר"י... נענען

שי"ת ר"י שאסור לשכור נכרי לעבוע מחובר או לעבוע בבית ישראל אס יש לחשוש יאעשע' שטא בשבת - משום מראית פאין, שיחשבו שפיראוד שכרו בפירוש לעבוע בשבת. רבינו תם חולק עליו מפתיר.

5' ש"ע ש"ס, ולס... בביתו, ומ"ב ס"ק י"ז

פלכע כר"י

פרימ"א פוסיף עז תנאי משום מראית פאין -

6' רמ"א ש"ס... איסור בע"ש, ומ"ב ס"ק י"ט

איסור ליענען לו בע"ש סמוך לשבת - אצ"פ שאין בדעת פיראוד ליענען ממנו עז למח"ע בכדי יאעשע' - אילא אס קט"ל לו שכרו, מפני שפיראוד כאילו אמר לו לעבוע בשבת.

למדנו את שני פאסיורים בנגע לנכרי בשבת- פאמיר (שם, ל"א י"ג). ופנאפ מצע ששש בשביל ישראל, ישנן כמה סוגיות בש"ס המלמדות על מקרים מסוימים שבהם הקלו חז"ל ופתיחו גס את פאמיר לכחלה וס את הפנאפ מצע נכרי בשבת, ונחלקו פראשונם בהצדרתם.

פסווא פאיקרית פמתירה אמירה לנכרי בשבת פ"א בס' צירובין וצוסקת במצע שפ"ה בתינן שחל יום פשמין לליתו בשבת ופכינו מים חמים מלפני פשבת כדי לערחינו לפני פחילה-ובימים פפס פ"ה מסוכן למוד תינן מבלי לרכך את בשרו במים חמים תחלה- ונשפכו פמים, וחפשו אחרי צ"ה איך לפשי מים חמים כדי שדא לדיחות את פחילה-

1. צירובין דף ס"ז ע"ב, הפוא ינקא... ופדר מותבין תיבתא, ורש"י

בקשו לפביא מים מביתו של רב רב פ"ה ער באותה ח"ר, ואמר אבי' שלא עשו צירוב חלירות (פאסור מדרבנן ללעלע מביט לח"ר ומח"ר לביט בח"ר פמאותפת לדיירי שני בתים נפרדים שבח"ר אבי"כ צירובו- פמיתו של אחד פבתים פונחפ בבית פשני כאילו כולם אוכלים אכל פשני- ושוב נקראת פח"ר ח"ר פראית- פשייכת לביט אחד- וכל פאר בני פח"ר נחשבים כאורחים באותו בית), ובקש רב ללמוך על צ"ה שכל פחלירות פפין פתוחות למבו אחד פשתתפו פשיתופי מבאות (גס במבו פמאות ללכח חלירות אסרו חז"ל ללעלע מפחלירות למבו ומפמבו לחלירות אלכא אס פשתתפו בפת ופנחופ באחת פחלירות) שבדיצבד פשיתוף במבו אלה גס לעירוב חלירות לכל פחלירות שבמבו, ואמר אבי' שגס פיתופי מבאות ללכא עש! ופליא רב פבקש מנכרי לפביא מים חמים, ואבי' כנראה פ"ה סבור שזה אסור אכל קבל מרב יוסף שאין לעכב קיום פסק פלכפ בנגע ללואסור דרבנן מחמת קושיא- ומחילא פניח לפס ללמוך על דברי רב.

2. ער, לעבתר פכ"ל... דלית ביה מצעפ, ורש"י

לכח פמצע שאל רב מלבי"ט מלבי"ט פמיתו סבה חולק עליו, ופשי אבי' שכחו שחז"ל אסרו פצאת מ' חכמת (מ' אפר פרה אדומה) בשבת (שם שפוא כמתקן) ואף אס חל ערב פסח בשבת ואומאנו תצב אונתו מלפקריה קרבן פסח, כך לא נתר אמירה לנכרי ללורכ מילה, ופשי רב פיש פבדל בין פז"ה פ"א שבות פיש בה מצעפ- וללכן לא פתירופ ללורכ קרבן פסח, לבין אמירה לנכרי, דלית ביה מצעפ שפתיחו ללורכ מילה.

פראשונם נחלקו בפירוש, לית ב"ה מצעפ-

3. ר"ן שבת פרק ר"א דמילה (ברי"ף נ"ה ע"ב) ד"ה ואשכחן... מצעפ כלעל, וד"ה ונלכא

בה"ט פירש אמירה לנכרי לא נחשב מצעפ (שפרי פנכרי עושפ את המלככפ) פמחילא פ"א שבות קלה ופתירופ ללורכ מלות מילה- ולפי פציאר ללורכ כל מלככ.

ופנה, בדפוס פל"ט שלען ישנן צד כמה מילים בל"ט בעירובין שלכא פ"ו בל"ט של פבה"ט-

4. ער בעירובין דף ס"ח ע"א, אי"ל ולכא שני דק... זיל אחיס'

בלירסא זו מפורש שלכא פתיר רב פבקש מפנכרי לחמס את פמים- עש אמירה לנכרי ללורכ מילה סוסורה, ופלית ב"ה מצעפ שפתיר רבא פוא כנראה ענן אחר לעמרי-

5. ר"ף פרק ו' צירובין (כ"ז ע"א), אי"ל ולכא שאנן דק... אייתי די'

שיטת פרי"ף פ"א אמירה לנכרי במלכככ דרבנן פתירו ללורכ מילה, ופפירוש ב"ה מצעפ פוא פאין בו מלכככ דאורייתא- ופתיר רב פלכא ללורכ ח"ר צ"ו נכרי

6. רמב"ם פרק ו' שבת פלכפ ט'

שיטת פמב"ם כרי"ף ופוסף אמירה לנכרי באיסור דרבנן מותר ללורכ גדול או מלככ.

7. ר"ן שבת פרק ר"א דמילה (ברי"ף נ"ו ע"א) ד"ה אכל... שבות כלעל

שיטת רמב"ן ע"כ כרי"ף- אכל פמב"ם פבין שפ"ט בעירובין פתירה אמירה באיסור דרבנן ללכ מלככ, ופרמב"ן לא פתיר אלכא ללורכ מלות מילה.

8. רמ"א אור"ח סי' רע"ו סעיף ב', ו"א... ומ"ב ס"ק כ"ד... שלישית, וס"ק כ"ה

רמ"א פביא שיטת פציאר ופתיר במקום לורכ גדול, פשע"ה אסור אפילו במקום לורכ גדול, ופמ"ב סמך על פציאר כדי לפסיר מכשול דרביס.

9. שו"ע אור"ח סי' ע"ז סעיף פ', ורמ"א

שו"ע כמב"ם, ו"א כמב"ם, רמ"א כמב"ם ופביא גס דצת פציאר.

למדנו ד'ני מאגף שבת של ישראל, ואיסור הנאכל ממלאכות נכרי בשבת. לפי הרמב"ם (וכן נוסף בשו"ע) במאגף שבת דישראל מותר לאחריהם לט"ו מ'ד, ובמאגף נכרי איסור אד בכדי שיאגף. האחרונים רואים בזה סימן להבדל מפותי בין פאיסור ל'פנות ממאגף שבת של ישראל לבין פאיסור ל'פנות מאגף נכרי-

1' פ'ר ל'בי חלק או"ח סי' קפ"ט, ... בשביל'ו

מאגף שבת של ישראל, קדש' מדרבנן - פרי חילול שבת, ארפף' - לאחריהם אד לט"ו מ'ש, ולעובר לעולם, לא כן במאגף נכרי שאינו פרי מלאכות איסור וללא חל אלו שם, ארפף', אבל איסור ל'פנות ממנן כדי שבאגף לא יבאו להקל באיסור אמירה. הפבדל ביסוד גורם לפנק"מ בהלכה-

2' משנה ברורה סי' ש"ח ס"ק ד'

לפי השו"ע שלמבשל אצ"ח נאסר לעולם (כר' יהודה) הקדחה אונת פגלם שפרי בלעף ממכילות איסורות - קדש' דרבנן, אבל במאגף נכרי לא נאסרה הקדחה שפרי לא נאגשה במכיל שם מלאכות איסור. מאגף ג'סא, במאגף נכרי איסור ל'פנות ממנן איסור אד בכדי שיאגף, אבל במאגף שבת של ישראל (לפי הפלכה) לא איסור ל'פנות ממנן ומ'ד אר ל'אח פשבת אכל ממנן שם איסור.

3' בה"ט שם ד"ה אחת, ... אכל'

פח"י אדם פסתפק אם בכלל שייך לאיסור חפ"ז משום מאגף שבת כשלכא חל שינוי בגוף החפ"ז - ואין כוון דבר, ארפף', למאגף הקל פח"י אדם דוקא באיסור דרבנן בשוגג, אבל לפי פמ"ב שבאיסור דרבנן בשוגג תמיד מותר מ'ד - לכאורה אם הביא את דברי פח"א כוונתו לרמוז שיש מקום להקל אד במז'ד (ואולי אכלו בדאורייתא - לפחות בשוגג)

4' שו"ת אגרות משנה חלק או"ח סי' קכ"ו, ... לטבול שם, אבל נראה ... ישראל'

ר' משנה חידש שבמאגף שבת דישראל אמרנו, מלכות לאן ל'פנות נתנו' ככל חפ"ז של איסור הנאכל שאין פשיטא בו לטבול בכלל הנאכל פאיסור. במאגף נכרי לא שייך סברא זו שפרי מכל מקום פרויח ויש לחשוש שיאבור אד איסור אמירה באת'ד.

5' שו"ע או"ח סי' רצ"ו סעיף ד' דברי המחבר

אם כבר פ"ה אור בחדר ופדליק הנכרי אד נר מותר ל'פנות מפני הפנס' שאין לחשוש שיבא לעבור אד איסור אמירה באת'ד בשביל תוספת אורה בלכ'ד, ולא נקרא ל'פנות ממאגף נכרי אלא אם אגש דבר כגד פאור שלא פ"ה ביכולתו לעשות אלמלא לא פדליק הנכרי נר נוסף, לכן, למשל, אם פדליק נכרי אור בחדר מדגלות מותר לעלות וא"ל לעלות אינים שפרי אפשר לעלות אד בחושך ונמלא, שאינו מרויח ממאגף הנכרי. (ויכול להיות שאם חמס נכרי מ'ס ופ"ה לו לישראל מ'ס חמ'ס משלו למותר לו לשנות מאינו מ'ס שר'ה ובלכ'ד שלא ישנה כמות יותר גדולה ממה שפיתה לו משלו מפני שלא חל אד פמ'ס שם איסור - אלא איסור ל'פנות מזה שפנכרי חמ'ס בשביל מ'ס.

וכל זה במלאכות נכרי, אבל במאגף שבת דישראל נאסרו אותם מ'ס שחמ'ס ואיסורים בשתי"ה בשבת ואפילו אם פ"ה לו מ'ס בשפא משלו, וייתכן ואיסור לכיוון ל'פנות אד מתוספת אורה של נר שפדליק ישראל בשבת בחדר שכבר פ"ה מואר.

6' רמ"א סי' רנ"ט סעיף א', ואם פחזירה או"ח ... כשכח ושהפ'

אם נכרי פחזיר קדחה בשביל ישראל - אם נתבשל כ"ז לא נאסר פתבשיל ואצ"פ שמלמק ויפ' לו - שלא יבאו לעבור אד איסור אמירה בלעל תוספת אד.

7' רמ"א סי' רצ"ו סעיף ט', ומותר ... מ"ב ס"ק ד"א, ... בל' בה', וס"ק כ"ט

כל שפ"ה אפשר לו לנכרי להקל אותן תולאות מבל' ל'ורק לעשות מלאכה, מותר ל'פנות ממאגף אד כשגף מלאכה - ומותר לכתחלם להקל מנכרי לעשות דבר, שאינו כרוך במלאכה ואין בזה משום כל מלאכה לא יאגף. בלעל מוקל'ה - שתמיד יש איצה אופן אלעל בפיתה (כאן בגוף - שלא בידיו) - אין לאיסור את הפנאף מזה שפנכרי אלעל מוקל'ה ולכן מותר ל'פנות מנר שפנכרי מלעל בשביל.

במלאכה שאגף ישראל בשבת חל אלו שם איסור אפילו אם פ"ה אפשר לעשותו שלא א"ל מלאכה

משה

או"ח

אגרות ⁴

סימן קכו

עש"ק כ"א טבת תרצ"ג, ליובאן.

בענין חממו המקוה בשבת ע"י ישראל אם מותר לטבול בה

ענף א

בעירנו ליובאן אחרי שעלה בידנו בחסד השי"ת לתקן מקוה בימי הגזרה בבית המרחץ של המושלים באופן שלא הכירו שהוא מקוה כשרה אירע שהתחילו להחם המרחץ רק בשבת והבלן היה ישראל וממילא גם המקוה הוחמה בתערובות חמין שהוחמו בשבת ע"י ישראל ונשאלתי אם רשאות הנשים לטבול בה והוא שעת הדחק גדול שאין מקום אחר לטבול שם.

אבל נראה לע"ד דבר חדש דהא לר' יוחנן הסנדלר הוי מעשה שבת מגדרי איסורי הנאה כדילפינן מקדש ואף למ"ד שהוא רק מדרבנן בב"ק דף ע"א הוא מגדר זה דעשו כאיסורי הנאה מאסמכתא לקדש. וא"כ לא עדיף מכל איסורי הנאה שאמרינן מצות לאו ליהנות ניתנו. ולכן אף לר' יהודה שאסור רק ביומו ומותר במוצאי שבת נמי לא חמיר מלר' יוחנן הסנדלר ויש לו בו ביום רק כדין איסורי הנאה וכלשון הר"ן שאסורין בהנאה ליומן וא"כ גם לר' יהודה מותר לדבר מצוה דלאו ליהנות ניתנו וא"כ מותר לטבול טבילה של מצוה אף שהוחם ע"י ישראל.

הר

הלכות שבת

צבי

הנה איסור הנאה ממלאכה הנעשית בשבת הוא בין שבמלאכה נעשית ע"י ישראל ובין שהיא נעשית ע"י עכו"ם בשביל ישראל, אולם לא הרי גדר איסור הנאה ממלאכה שנעשית ע"י ישראל כגדר האיסור של מלאכה שנעשית ע"י גוי, שאיסור הנאה ממלאכה הנעשית בשבת ע"י ישראל באיסור, כגון המבשל בשבת, גדר האיסור הוא איסור חפצא, שעל המאכל חל שם איסור אכילה והנאה, (שלמ"ד מעשה שבת הוא אסור מן התורה, הלימוד הוא מהכתוב ושמרתם את השבת כי קודש היא מה קדש אסור באכילה אף מע"ש אסור באכילה, וחל על התבשיל איסור חפצא של איסור אכילה כקדש, וגם למ"ד מעשה שבת אסור מדרבנן גדר איסור חפצא הוא שהטילו חכמים על המאכל שבשלו בשבת ונעשה בו איסור שיהא אסור כקדש), אבל במלאכה הנעשית ע"י גוי בשביל ישראל (שלא נעשית בו איסור) שאסור לישראל ליהנות ממנה, אין האיסור על המאכל בגדר איסור חפצא של איסורי הנאה אלא איסור הוא, על הישראל ליהנות ממלאכה זו משום גזירה שמא יאמר לנכרי לעשות בשבילו.

במצעף נכרי למדנו שלטא אסרונו חז"ל אדכא אום צעטאן בשביל ישראל אבד מצעף נכרי בשביל צלמא און בשביל נכרי אחר מותר ליענות ממנו בשבת. במצעף ישראל הפיתר - לחולף מסוכן- ראיון שאסרו חז"ל לבריא לטאכט ממנו במקום יש לחשוש שירבף בשביל פבריא (כגון בבישול). בגא' מלין שגם במלכאכת נכרי בשביל צלמא קיים - במקרים מסוימים - חשש מצא ירבו ואסור לישראל ליענות ממנו.

1' שבת דל קכ"ב ע"א במשנה, צעף נכרי כבש... וצא', ת"ר... מכירו אסור

פברייטא חידש שפיתר ליענות ממצעף נכרי בשביל צלמא פוא דוקא לישראל שאיונו מכירו של פנכרי.

צד זפ מקשף פצא-

2' עפ בגא', איר נר... מכירו פופ', ורש"י

במשנה ירד רבן אמליל אבכש צעף פנכרי בשביל צלמא למרות שפיה ר"ע מכיר-

3' עפ, רבא איר... נר למכאפ', ורש"י

רבא תירף שפאיוסר במכירו פוא ממש מצא ירבו בשביל- ובכש אין חשש כזו.

4' ש"ע אור"ח סי' שייח סעיל' ב' ורמ"א... אסור בשבת', מ"ב ס"ק י"ד

גם בנכרי שבישיל בשביל חולף מסוכן יש חשש מצא ירבו- אבד משום מצא ירבו אין לירק לפמתין צד בכדי שיעש (אם פתירו חז"ל את פאיוסר של בישול נכרי כשפנכרי בישיל בשביל חולף בשבת).

5' ש"ע סי' רצ"ו סעיל' א' דברי המחבר, ומ"ב ס"ק ט' ו'

נר אין חשש ריבוי אבד במדורה יש מחלוקת - ובאיון מכירו מותר

6' ש"ע סי' שכ"פ סעיל' י"א, ומ"ב ס"ק ס"ו

במכירו יש אסורים אפילו כשפנכרי צעף את המלכאכפ שלכא בפני פישראד ואפילו אם לכו ירד שפישראד לירק לאותו דבר.

בנוסף למצעף שבת, מצא יצרים, ומצא ירבו, ומצא יאמר - יש צד איסור שאיון נצע למלכאכפ כדל-

שכר שבת

7' רבא מליצא דל נ"ח ע"א, פשוכר את פפועל... שכר שבת

אצ"פ אין שחירפ אסורה משום מלכאכפ, אסור לשומר יפודי לקבד משכורת בשביל שחירפ בשבת.

8' רש"י כתובות דל ס"ד סוף ע"א ד"פ כשכר שבת

אסור לקבד שכר בשביל יום פשבת גזרפ אא מסחר בשבת (פאסור אף פוא מדרבון)

9' ב"מ עפ, פיה שכיר שבת... שכר שבת', ורש"י

גם אין משלמים לפי יום אדכא לפי שבוע וכדומה מותר, שלכא אסרו שכר שבת בפבלעפ.

10' ש"ע אור"ח סי' ש"ו סעיל' ד', ומ"ב ס"ק י"ט, וכתב פמ"א...

אם פחשבון פוא במפורש כפי פוימים לכו נקרא פבלעפ, ואסור.

11' שו"ת אגרות משפ חלק אור"ח ד' סי' נ"ט... דפן חול', ונראפ'...

אם פרבית משתלמת מחלות פלידפ צד חלות פלידפ פרי מקלית שכר פשבת מובלעת בשכר יום ו' ורובפ כוללת גם חלק מנו"ש - ופכד מותר, אבד כשערב שבת או מו"ש פוא י"ט אין פבלעפ ופרבית אסורה.

12' ש"ע אור"ח סי' ש"ו סעיל' פ', ומ"ב ס"ק כ"ט

יש מתירים שכר שבת אפילו שלכא בפבלעפ אם פוא בשביל מלוא.

מעשה שבת

קרי אלאכת שבת באיסור אוסור כקדש

(ח"א: או"ש רק כששתנה תחיל)

כשאסור עושה אוסור עם כליים / ואסור עם כליים פ"י צורק במלאכה / עם תוספת הנאה אסור
אג"מ: מצוות לאו עיפנות נתני, ומותר

חיטום שבת דאורייתא

קמ"ג: ספק חיטום שבת מותר ליד דק"ט מעשה שבת דרבנן (בכדי האיקו)

במצידי: ר"י פסנדער: אוסור עכ"ל עו"ש (באכילה מה"ת/בהנאה מדל)
ר"י פודרה (ראב"ם, שו"ע): אוסור עו"ש (בכדי האיקו)
עכ"ל עו"ש רש"י: בכדי שישה
ראב"ם: מ"ד, ואם לא עשה מעשה בכדי:
ר"מאיר (תוס', גר"א): אוסור עכ"ל עו"ש כנ"ל

השולח: שכן או לא ידע: עיקר שבת, ששבת תיזם, שפ"א מלאכה
כן מותר שראש שומרי תו"א: ראב"ם (שו"ע) / שו"ע / נאוקי (שק) / מצי
מתעסק: נגשית מחשבתו - רע"א שו"ע (נפסור מקרבן מ"ה)
לא נגשית מחשבתו - רע"א: בשבת אינה מלאכה (מלאכה מחלקת)
מנהג: דין מלאכתו כמלאכה בשולח
ר"י פסנדער: אוסור עו"ש (בכדי האיקו) וט"ל (בכדי האיקו)
ר"י פודרה (ראב"ם, שו"ע): אוסור עכ"ל עו"ש (בכדי האיקו)
ר"מאיר (תוס', גר"א, מ"ב במ"צורק): מותר עכ"ל מ"ד

חיטום שבת דרבנן

במצידי: אוסור עכ"ל עו"ש רש"י: בכדי שישה / ראב"ם (שו"ע) / מ"ד
עכ"ל עו"ש (שפ"ה) / בכדי שישה
וא"פ: ע"י יפודרה מותר עם לו במצ"ש (ראב"ם) מותר ושבת י"ח ע"ב

השולח: ר"י פודרה: ראב"ם (שו"ע, גר"א): מותר עכ"ל מ"ד ג"טין שכן ישפת
הגפות מרדכי (פמ"ג): אוסור עכ"ל עו"ש (בכדי האיקו) דח"י
ר"מאיר: מותר עכ"ל מ"ד ג"טין פ"י דח"י, שבת ושפת קודם ג"כ

מעשה יצרים

באיסורי שפ"ה חזרה ופסאנה חלשו שיאמר אצ"ע

שפ"ה (בשולח)

ע"א נתבשל כמאב"ד: אוסור עכ"ל עו"ש ראב"ם (שו"ע) / מ"ד / אש"ל: בכדי שישה
הגפות מרדכי: עו"ש / סור (מג"א): עכ"ל
נתבשל כמאב"ד: ר"י וראב"ם (שו"ע) / כנ"ע / תוס' (ראב"ם): מותר עכ"ל עו"ש
נתבשל כ"צ ומצאנה י"ד: ר"י וראב"ם (שו"ע) / מותר מ"ד / תוס' (ראב"ם) / כנ"ע

חזרה (בשולח) ורק כשאסורה לכ"ע

ע"א נתבשל כ"צ: אוסור עכ"ל עו"ש ראב"ם (שו"ע) / מ"ד / אש"ל: בכדי שישה
הגפות מרדכי: עו"ש / סור (מג"א): עכ"ל
נתבשל כ"צ ומצאנה י"ד: אוסור עכ"ל עו"ש ראב"ם (שו"ע) / מ"ד / אש"ל: בכדי שישה
הגפות מרדכי: עו"ש / סור (מג"א): עכ"ל

פסאנה (בשולח) באוס"ל פ"ב

ע"א נתבשל כ"צ: אוסור עכ"ל עו"ש ראב"ם (שו"ע) / מ"ד / אש"ל: בכדי שישה
הגפות מרדכי: עו"ש / סור (מג"א): עכ"ל
נתבשל כ"צ ומצאנה י"ד: הגפות מרדכי: (ראב"ם) / מותר מ"ד
שו"ע (מג"א): אוסור עכ"ל עו"ש ראב"ם (שו"ע) / מ"ד / אש"ל: בכדי שישה
מג"א ע"פ הגפות מרדכי: עו"ש / סור: עכ"ל

ענין ירבה

אסור עיפנות אמאכתי ישראל בהיתר בשבת גזירה שאם ירבה בשבילי,
וכן אסור עיפנות אמאשה עכו"ם שלא בשביל ישראל, ואמאכתי בשבילי חושב
גזירה שאם ירבה בשבילי ישראל שפואבריאל

בדבר שלא שייך בו חשש רבוי (נר, שחיטה): מותר

בדבר ששייך רבוי אבד אין מחשש כ"כ שירבה (מדורה): שו"ע מותר/ י"א בשו"ע:

בדבר שיש חשש רבוי (בישול):

מטאכתי ישראל

אפי' אינו מכירו ושלכא בפניו: אסור עד עמו"ש מיד

מטאכתי נכרי

אינו מכירו ואפי' בפניו: מותר
מכירו: שלכא בפניו: לא ידע שפיראול' עמו"ש מותר
(במקום צורך)
ידע שפיראול' עמו"ש: אסור עד עמו"ש
בפניו: אסור עד עמו"ש מיד

שכר שבת

אסור עיטול שכר בשבילי יום פשבת גזירה אלא אפתי בשבת

שכירות עיטול פשבת *וכן כל שכר שפוא באיחוד בשבילי יום פשבת
כולל רבית ושכירות האשתמאת עפי אספרפיאק*

גדבר פרשות: אסור (אג"מ יבול עיתן אותו סכום עזדקה בעטום שם)
גדבר מצוה: שו"ע אסור/ י"א בשו"ע מותר (מ"ב וכו' וכו' רואפ ס" ברכה)

שכירות עשבת בהבטעה *כולל שכירות עפי פיום פלועז*

אפי' גדבר פרשות: מותר